

Верховна Рада України

Верховна Рада України

Верховна Рада України

Верховна Рада України

Мовні барикади:

сторінки нової історії

У Комітеті Верховної Ради з питань культури і духовності відбулися слухання, присвячені обговоренню проекту закону «Про засади державної мовної політики» (№ 9073).

Нагадаємо, що проект депутатів-регіоналів Вадима Колесніченка та Сергія Ківалова було прийнято Верховною Радою в першому читанні 5 червня поточного року. Більшість з-понад 2 тисяч поправок надійшло від представників опозиції. Також правки надали члени фракції Партії регіонів, Народної партії, групи «Реформи заради майбутнього».

Як повідомив головуєчий, Голова комітету Володимир Яворівський, на слухання завітали представники всіх без винятку фракцій, депутати нинішнього й попереднього скликань, «представники керівного складу Міністерства закордонних справ, Мінфіну, Мінкультури, Міносвіти, Держкомтелерадіо, радник секретаря РНБО, голова Всесвітньої координаційної ради України, відомі українські дипломати, видатні вчені, представники громадських організацій». Коло основних питань, які належало розглянути зібранню: міжнародний європейський досвід державної мовної політики, наслідки прийняття законопроекту для національної безпеки держави, відповідність його Конституції України, а також склад учасників слухань, не зацікавили авторів законопроекту.

Під час слухань оратори висловлювалися про невідповідність низки положень законопроекту Конституції України, Європейській хартії регіональних та міноритарних мов і Рамковій конвенції про захист прав національних меншин. Доповідачі переважно дотримувалися думки про те, що ухвалення законопроекту призведе до нівелювання державного статусу української мови, дезорієнтації та дестабілізації суспільства. І що офіційна двомовність на території України загрожує національній безпеці та цілісності держави.

Голова спілки офіцерів України В'ячеслав Білоус наголосив, що саме державна мова в першу чергу потребує захисту, та звернув увагу присутніх на свіжопідписаний Президентом України (8 червня 2012 року) документ «Стратегія національної безпеки України». Там,

зокрема, є такий пункт: «Забезпечення пріоритетності всебічного розвитку і підтримки української культури та української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України».

Академік Іван Дзюба пригадав кінець 1980-х – час піднесення інтересу суспільства до української мови і культури: «Ті, хто не знав української, відчували позитивний дискомфорт. Тобто природну потребу знати те, чого не знаєш. Людина розуміла, що не знати української мови – це все-таки якась провина. І прямо протилежне ми бачимо нині».

Ректор Національного університету «Києво-Могилянська академія» Сергій Квіт запропонував народним депутатам і експертам, які подали правки, «їх забрати, бо цей законопроект розхитує українську державність. Йдеться не лише про українську мову, це тільки зачіпка. Це... створення якихось зайвих приводів, щоб люди між собою сварилися». Наголосивши на тому, що фаховість експертних висновків не викликає сумнівів, Сергій Квіт додав: «Мені здається, що було б мудро, якби наслідком цих слухань була відмова від усіх поправок... Цей закон не може бути проголосований».

Учасники слухань послалися на інформацію Комітету Верховної Ради з питань бюджету, згідно з якою у разі прийняття проекту в другому читанні держфінансування потребуватимуть: публікація актив місцевих органів влади та місцевого самоврядування не лише державною мовою, а й мовами регіональними; переклад документів; запровадження в загальноосвітніх навчальних закладах вивчення однієї з регіональних мов або мов меншин тощо.

Йшлося на слуханнях і про те, що проект проаналізували в наукових установах та дійшли висновку: у нинішній версії його приймати недоцільно. Тож документ потребує зваженого підходу до кожної з поправок.

Підготувала Ніла ІВАНЕНКО.
Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Сказано!

Із виступу директора Національного інституту стратегічних досліджень Андрія ЄРМОЛАЄВА на засіданні «круглого столу» на тему: «Стратегія гуманітарного розвитку – відповідь на виклики сучасності» 21 червня 2012 року:

– Наприкінці травня розпочалася, за великим рахунком, перша національна підводно-археологічна експедиція з дослідження Чорного моря за допомогою сучасного обладнання. Картинку ви дивилися по телебаченню. Це те, що «на поверхні», а чого не побачили, так це кількох людей у віці, які ще тримаються за свою професію: геологи, археологи, палеонтологи. Які в скрутних умовах користуються технікою, зробленою в лабораторії за власні гроші, витрачають власний час на те, що нині нікому не потрібно. Які не знають, кому розповісти про їхні досягнення. Робляться відкриття, що в іншій країні були би сенсацією. Але чому в Україні це не затребувано? Чому це не цікаво?

<...> Два роки тому Японія, Корея та ще низка країн заявили про впровадження новітніх технологій у царині освіти. Ішлося про електронні книжки й бібліотеки. Ми мали шанс бути в лідерах у цій сфері. Українська компанія-резидент створила унікальний інноваційний продукт – електронну книжку *Pocketbook*, яку запропонували Міністерству освіти, Кабінетові Міністрів. Зараз втрачено рік і ця компанія фактично перестає бути українським резидентом. Лише тому, що [у владі] не розуміють, не знають, не бачать.

А тепер стосовно світу, в якому ми живемо. Часи геополітики й геоекономіки відходять у минуле. Ми входимо в часи геокультури. Ще ніколи в світі нас не було так багато: зараз 7, а через 10 років – 12 мільярдів людей. Нині в

світі налічується понад 200 країн і, судячи з усього, через чверть століття буде 250. Ще ніколи в світі обмін досвідом не був таким швидким. Ще ніколи мультикультуралізм не був «уплетений» у повсякденність.

В умовах глобалізації виживуть лише нації та спільноти, які здатні самостійно продукувати геокультурні стратегії. Сильні нації задаватимуть нові моделі соціального розвитку, а слабкі стануть гумусом для розвитку інших. Тому на перший план виходить не питання показників виробництва, а здатність зберігати й відтворювати власні культурні коди, власний досвід. Нації, що просуватимуть свій досвід для універсального використання, виживуть. Нації, що уподібнюватимуться й копіюватимуть, приречені.

Наша повсякденність – це жорстокість, егоїзм, самовиживання на першому місці. Найбільше мене пригнічує те, що наші діти не вміють і не знають, як кохати, дружити, формувати колективи, ставати лідерами, вести за собою. Жуля Верна, Фенімора Купера замінили книги «Як стати лідером» та інші дурниці.

Що з нами відбувається? Ми стаємо дедалі більше технологічними елементами, персонами, а не особистостями. За великим рахунком метою національної гуманітарної стратегії є формування спільноти особистостей, а не спільноти персон. Якщо нам вдасться бути цікавими один одному, захоплювати тих, кому 15, 25, 45, 55 років, ми перейдемо на цей новий рівень. Люди прокинуться.

Мені здається, що не лише політики, а й українська інтелігенція має нести відповідальність за те, що в нас донині плач Ярославни, а не позитивний образ українця, не формування яскравої, захопливої української утопії, продукування мрій. Ми розучилися мріяти, ми говоримо про цілі, завдання. Не знаю, може, мої міркування нагадують роздуми першокурсника університету, але, можливо, цього не вистачає? Щирості, вогника в очах.